

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 223.858 van 13 juni 2013
in de zaak A. 204.833/VII-38.520.**

In zake : Emmanuel KOSLOWSKI
wonende te 9100 Sint-Niklaas
Guido Gezellelaan 11
alwaar woonplaats wordt gekozen
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sofie Van Hee

tegen :

de DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE
OOST-VLAANDEREN

Tussenkommende partij :
de NV VARTEKS TRADING
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Geert Lenssens
kantoor houdend te 1090 Brussel
Carton de Wiartlaan 126
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 14 mei 2012, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen van 15 maart 2012 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de stad Sint-Niklaas van 26 september 2011, houdende het verlenen aan de NV Varteks Trading van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een wasserij en droogkuis, gelegen aan de Paddeschootdreef 4a te Sint-Niklaas, niet wordt ingewilligd en de verleende vergunning, mits een aantal wijzigingen, wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 16 augustus 2012. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur Peter Provoost heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoeker heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 21 maart 2013.

Kamervoorzitter Luc Hellin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sofie Van Hee, die verschijnt voor de verzoeker, jurist Christophe Wille, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Philippe Van Gaever, die loco advocaat Geert Lenssens verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Peter Provoost heeft een andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 8 januari 2001 dient de tussenkomende partij een milieuvergunningsaanvraag klasse 2 in voor de exploitatie van een reeds bestaande wasserij/droogkuis aan de Paddeschootdreef 4a te Sint-Niklaas.

3.2. Op 11 februari 2002 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Sint-Niklaas de gevraagde vergunning voor een termijn van tien jaar.

3.3. Daartegen worden administratieve beroepen ingediend door zowel de exploitant als de huidige verzoeker.

3.4. Op 4 juli 2002 verleent de verwerende partij een definitieve vergunning voor een termijn tot 5 maart 2021.

3.5. Bij arrest nr. 164.817 van 16 november 2006 vernietigt de Raad van State die vergunning, om volgende redenen :

"5.6.1. Overwegende dat krachtens het bepaalde in artikel 5, 1.0, van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen inrichtingen voor handel, dienstverlening, ambacht en klein bedrijf enkel in een woongebied toegestaan kunnen worden onder de dubbele voorwaarde dat zij niet wegens de 'taken' van bedrijf die zij uitvoeren, om redenen van goede ruimtelijke ordening, in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd, met andere woorden dat zij bestaanbaar zijn met de bestemming woongebied, en dat zij verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving; dat bij het beoordelen van de bestaanbaarheid met de bestemming woongebied, rekening dient te worden gehouden met de aard en de omvang van de inrichting, waardoor deze laatste inzonderheid om redenen van ruimtelijke ordening niet in het betrokken woongebied kan worden ingeplant, ofwel wegens het intrinsiek hinderlijk of storend karakter van de inrichting, ofwel wegens het bijzonder karakter van het woongebied (bv. louter residentiële villawijk, of woonpark); dat bij het beoordelen van de verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving uitgegaan dient te worden van de specifieke kenmerken van de onmiddellijke omgeving, die voornamelijk afhankelijk zijn van de aard en het gebruik of de bestemming van de in die omgeving bestaande gebouwen of open ruimten, of van de bijzondere bestemming die het bijzonder plan van aanleg van het gebied aan die

omgeving heeft gegeven;

5.6.2. Overwegende dat de overeenstemming met de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan en het bijzonder plan van aanleg in de bestreden beslissing als volgt wordt gemotiveerd :

'Overwegende dat de planologische aspecten van de voorliggende milieuvergunningsaanvraag als volgt kunnen worden geëvalueerd;

Overwegende dat uit het dossier blijkt dat de inrichting gelegen is in een woongebied van het gewestplan 'Sint-Niklaas - Lokeren' en in een zone voor berg- en werkplaatsen van het bij MB van 7 juni 1993 goedgekeurde BPA 'Den Beernaert - Puyenbeke'; dat zij gesitueerd is op ca. 250 m van een recreatiegebied, op ca. 200 m van een industriegebied en op ca. 500 m van een gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen;

Overwegende dat mede gelet op de gunstige adviezen van de Arohm en van de PMVC kan worden gesteld dat de ligging van de inrichting in een woongebied én in een zone voor berg- en werkplaatsen in overeenstemming is resp. met de bepalingen van het KB van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de gewestplannen en met de voorschriften van het hiervoor vermelde bijzonder plan van aanleg (...);

5.6.3. Overwegende dat uit voornoemde motivering niet blijkt waarom de betrokken inrichting bestaanbaar is met de bestemming woongebied en verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving zoals uiteengezet sub 5.6.1; dat de verwijzing naar het advies van de AROHM en van de Provinciale Milieuvergunningscommissie op dat vlak zinloos is, nu in eerstgenoemd advies, waarbij de Provinciale Milieuvergunningscommissie zich louter heeft aangesloten, als een nietszeggende formule wordt gesteld:

'Overwegende dat de inrichting als verenigbaar kan beschouwd worden met de voornoemde bestemming mits de voorwaarden zo gesteld kunnen worden dat voldaan wordt aan de voorwaarden van voornoemd BPA';

5.6.4. Overwegende dat de tussenkomende partij in haar laatste memorie met een aantal elementen uit de overwegingen van het bestreden besluit tracht aan te tonen dat dit besluit op planologisch vlak wel afdoende is gemotiveerd; dat evenwel volgens de opbouw van het bestreden besluit die elementen geen deel uitmaken van de planologische beoordeling van de betrokken inrichting; dat, daarenboven, uit die elementen in elk geval niet blijkt waarom de inrichting als een werkplaats 'van ambachtelijke aard', zoals voorgeschreven door het toepasselijk bijzonder plan van aanleg, te beschouwen is -hetgeen gelet op de aard van diverse activiteiten niet evident is- en waarom, gelet op de specifieke kenmerken van de onmiddellijke omgeving, de betrokken inrichting verenigbaar wordt geacht met die onmiddellijke omgeving; dat het vermelde in het bestreden besluit dat de inrichting is gelegen in een dichtbebouwde buurt -reden waarom de in eerste aanleg verleende vergunning slechts gold voor een termijn van tien jaar- eerder op het tegendeel wijst; dat, tenslotte, de milieuhygiënische beoordeling de planologische beoordeling niet kan vervangen; dat het middel gegrond is".

3.6. Op 29 maart 2007 verleent de verwerende partij opnieuw een vergunning voor een termijn tot 5 maart 2021.

3.7. Bij arrest nr. 175.089 van 27 september 2007 vernietigt de Raad van State ook die vergunning, om volgende redenen :

"3.3. Overwegende dat het bestreden besluit is genomen omdat een eerdere beslissing van de verwerende partij door de Raad van State werd vernietigd bij arrest nr. 164.817 van 16 november 2006; dat dit eerdere besluit werd vernietigd op grond van een middel dat vergelijkbaar is met het thans aangevoerde tweede middel; dat in vergelijking met de motivering van de eerder vernietigde beslissing, het bestreden besluit volgende bijkomende planologische motivering bevat :

'(...)

Met betrekking tot de inrichting dient gesteld dat het bedrijfsterrein zich ruwweg in het midden van een vierkantig blok (met zijde ca. 200 m) bevindt, gevormd door de Paddeschootdreef, de Plezantstraat, de Guido Gezellelaan en de Hugo Verrieststraat. De onmiddellijke omgeving is zeer dicht bewoond. De percelen van de inrichting palen vooral aan tuinen van omliggende woningen en verder aan garageboxen. Het betreffen vooral rijwoningen, maar ook appartementsgebouwen.

De omliggende straten zijn te beschouwen als vrij rustig (Hugo Verrieststraat en Paddeschootdreef) tot druk (Guido Gezellelaan) en zeer druk (Plezantstraat = N403). Te vermelden is eveneens de aanwezigheid van een spoorweg (met verhoogde bedding) parallel aan de Guido Gezellelaan. In de nabijheid ligt het station van Sint-Niklaas. Aan de overzijde van de spoorweg ligt een industriegebied (cfr. het gewestplan). Gedurende de dagperiode is de betrokken buurt globaal te aanzien als druk en alleszins niet als een rustige residentiële wijk op het platteland. Het betreft een stedelijk gebied waar - althans overdag - de drukte door verkeer overheerst.

De bedrijfsoppervlakte bedraagt ca. 7.800 m², maar een groot deel van de gronden wordt ingenomen door open terrein, parking en tuin (bos); verder staat een deel van de gebouwen leeg. De bebouwde oppervlakte bedraagt ca. 2.500 m², er wordt geëxploiteerd op een oppervlakte van ca. 2.000 m². De gebouwen zelf hebben een beperkte hoogte (maximum 4,5 m) en zijn niet storend voor de omgeving.

De nv Varteks was vroeger een klasse 1-inrichting, maar door het afbouwen van de activiteiten resorteert het bedrijf momenteel onder een klasse 2-inrichting. De werking van de inrichting staat in belangrijke mate in functie van de omgeving vermits er enkel wasgoed van particulieren wordt behandeld en aan de inrichting ook een winkel verbonden is, zodat omwonenden rechtstreeks kunnen gebruik maken van de diensten van het bedrijf (wasserij, droogkuis, strijkdienst).

Bij de nv Varteks wordt enkel overdag gewerkt. Het aantal werknemers is beperkt tot een 50-tal. De rust tijdens de avond- en nachturen en tijdens de weekends is gegarandeerd vermits de inrichting in die periodes niet in exploitatie is.

Gelet het voorgaande en de aard van de activiteiten kan het bedrijf aanzien worden als een ambachtelijk bedrijf.

Zoals verder blijkt uit de bespreking van de milieuhygiënische aspecten werden maatregelen genomen om hinder en risico door afvalstoffen, afvalwater, geluidsemissie, luchtmissie en veiligheid te voorkomen of tot het aanvaardbare te beperken.

De inrichting kan aldus als verenigbaar met de omgeving en bestaanbaar met het woongebied beschouwd worden (...);

Overwegende dat deze motivering een meer uitvoerige beschrijving van de onmiddellijke omgeving van de inrichting bevat; dat dit nuttig is voor de beoordeling van de verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving, maar niet voor de beoordeling van de bestaanbaarheid van de inrichting met de bestemmingsvoorschriften; dat de beschrijving van het grondgebruik en de gebouwen op de percelen evenmin van nut is voor de beoordeling van deze bestaanbaarheid; dat in de motivering ook de aard van de inrichting wordt onderzocht; dat in het bestreden besluit wordt vastgesteld dat het een klasse 2-inrichting betreft, dat 'de werking van de inrichting (...) in belangrijke mate in functie van de omgeving (staat) vermits er enkel wasgoed van particulieren wordt behandeld en aan de inrichting ook een winkel verbonden is, zodat omwonenden rechtstreeks kunnen gebruik maken van de diensten van het bedrijf, dat er enkel overdag en op weekdagen wordt gewerkt, dat het aantal werknemers is beperkt tot een 50-tal; dat uit voormelde vaststellingen en de aard van de activiteiten van het bedrijf wordt besloten dat het om een ambachtelijk bedrijf gaat; dat in voormeld arrest nr. 164.817 van 16 november 2006 reeds werd geoordeeld dat niet blijkt waarom de tewerkstelling van 50 werknemers, het gegeven dat enkel overdag wordt gewerkt, en het gegeven dat het cliënteel uit particulieren bestaat, zouden impliceren dat het om een 'werkplaats van ambachtelijke aard' gaat; dat de indeling van de inrichting in klasse 2 daartoe evenmin nuttig is;

Overwegende dat, om in overeenstemming te zijn met de voorschriften van het BPA, uit de formele motivering van de vergunningsbeslissing vooreerst moet blijken waarom de inrichting kan worden beschouwd als een 'werkplaats van ambachtelijke aard'; dat vervolgens, om bestaanbaar te zijn met de gewestplanbestemming woongebied, moet blijken waarom de inrichting niet om redenen van goede ruimtelijke ordening in een daartoe aangewezen gebied moet worden afgezonderd, en dat ten slotte moet blijken dat de inrichting ook verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving; dat het bestreden besluit niet afdoende aantoont waarom de inrichting kan worden beschouwd als een 'werkplaats van ambachtelijke aard'; dat het ontbreken van dit vereiste het middel kennelijk gegrond maakt".

3.8. Op 13 maart 2008 verleent de verwerende partij voor de derde maal een vergunning voor een termijn tot 5 maart 2021.

3.9. Bij arrest nr. 212.812 van 28 april 2011 wordt ook deze vergunning vernietigd door de Raad van State, op grond van volgende overwegingen :

"12. Het bestreden besluit bevat de volgende overwegingen die van belang zijn om te besluiten dat de inrichting van de tussenkomende partij kleinschalig en ambachtelijk is :

'- in het bedrijf wordt hoofdzakelijk handenarbeid verricht, met name: sorteren van te wassen goed, bevoorraden van wasmachines, uitladen van wasmachines, sorteren van het gewassen goed, plooien, strijken, verzenden, droogkuiswerkzaamheden, enz.;

(...)

- aanhorigheden zoals sociale ruimten, burelen, parkings en een dieselpompstation kunnen volgens de omzendbrief ook deel uitmaken van een ambachtelijk bedrijf.

De overwegingen in het bestreden besluit met betrekking tot het door de Provinciale Milieuvergunningscommissie gevraagde juridisch onderzoek zijn niet opgenomen in de overwegingen betreffende de planologische aspecten en bevatten geen doorslaggevende motivering. De verwijzingen naar het koninklijk besluit van 24 februari 1978 tot bepaling van de eisen tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van droogkuiser-verver in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen en naar artikel 2 van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, doen niet ter zake.

De vergunning heeft betrekking op, onder meer, een stelplaats voor bedrijfsvoertuigen, diverse compressoren en vacuümpompen met een totaal vermogen van 38,36 kW, een stoomketel met 1.850 liter inhoud, een brander met een thermisch vermogen van 813 kW, drie droogkuismachines, een aantal wasmachines met een totale drijfkracht van 107 kW en de opslag van oxiderende, schadelijke, corrosieve en irriterende producten.

13. De overweging dat 'in het bedrijf (...) hoofdzakelijk handenarbeid (wordt) verricht' is niet draagkrachtig omdat hierbij geen rekening is gehouden met de werking van de reeds genoemde machines en het niet opgaat zulks te laten doorgaan als iets bijkomstig dat gebeurt tussen het met de hand vullen en weer ledigen van die machines. Precies het gebruik van onder meer deze machines maakt de inrichting vergunningsplichtig. De meest arbeidsintensieve handarbeid is het strijken, wat hier slechts zijdelings vergunningsplichtig kan zijn, in de mate dat de stoomketel en bijhorende brander daarvoor dienstig zouden zijn. Het is bijgevolg niet toegelaten om aan een vergunningsplichtige exploitatie een ambachtelijk karakter toe te kennen door dat karakter alleen af te leiden uit verondersteld ambachtelijke activiteiten die zelf hooguit zijdelings vergunningsplichtig zijn.

14. De overweging uit het bestreden besluit 'aanhorigheden zoals sociale ruimten, burelen, parkings en een dieselpompstation kunnen volgens de

omzendbrief ook deel uitmaken van een ambachtelijk bedrijf', is niet relevant. De genoemde omzendbrief van 8 juli 1997 geeft enkel aan dat de aanwezigheid van dergelijke aanhorigheden niet ipso facto betekent dat deze bedrijven niet thuishoren in gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, en daarom zouden moeten worden ondergebracht in gebieden voor vervuilende of milieubelastende industrieën. De omzendbrief behandelt bijgevolg enkel de nadere aanwijzingen binnen industriegebieden, en niet de bestaanbaarheid van 'ambacht' of 'kleinbedrijf' met de bestemming woongebied. De omzendbrief doet niet ter zake om te beoordelen of een ambachtelijk 'bedrijf' kan worden beschouwd als een 'werkplaats' van ambachtelijke aard".

3.10. De tussenkomende partij dient op 8 juli 2011 een nieuwe milieuvergunningsaanvraag in voor het verder exploiteren en veranderen van de inrichting.

3.11. Op 26 september 2011 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Sint-Niklaas de gevraagde vergunning voor een termijn van twintig jaar, behalve wat het lozen van het bedrijfsafvalwater betreft, waarvoor een vergunning op proef voor een termijn van een jaar wordt verleend.

3.12. De verzoeker stelt administratief beroep in tegen die beslissing.

3.13. Na het inwinnen van de nodige adviezen, verwerpt de verwerende partij op 15 maart 2012 dat beroep en bevestigt zij de op 26 september 2011 verleende vergunning, mits een aantal aanpassingen.

Dit is het thans bestreden besluit, dat onder meer gemotiveerd is als volgt :

**"HET BEDRIJF MOET EEN WERKPLAATS VOOR AMBACHTELIJKE
BEDRIJFVIGHEID UITMAKEN**

Het BPA 'Den Beernaert-Puyenbeke' steunt zich op het hiervoor vermeld KB van 28 december 1972 betreffende de gewestplannen. Volgens het artikel 5.1.0 van dit KB van 28 december 1972 zijn de woongebieden onder meer bestemd voor ambacht en kleinbedrijf. Volgens de hiervoor geciteerde Omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen moeten de begrippen 'ambachtelijk' en 'kleinbedrijf' bij gebrek aan een nauwkeurige omschrijving in de wetgeving

op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening, worden geïnterpreteerd in de gebruikelijke betekenis van de woorden. Nog volgens de omzendbrief zijn ambachtelijke bedrijven, bedrijven waar handwerk primeert, wat evenwel het gebruik van machines niet uitsluit.

Uit deze omzendbrief blijkt tevens dat de kwalificatie 'ambachtelijk bedrijf' afhankelijk is van de appreciatie naar recht en redelijkheid van de vergunningverlenende overheid en dat deze kwalificatie niet altijd ondubbelzinnig kan worden aangetoond.

Te vermelden is dat de inrichting reeds sedert 1948 op deze plaats gevestigd is (het vroegere Sneeuw witje). Momenteel biedt het bedrijf op deze locatie aan de Paddeschootdreef 4a te Sint-Niklaas werk aan een voltijds equivalent van een 65-tal werknemers, waarvan een 50-tal strijksters.

Volgende aspecten worden in overweging genomen om te kunnen besluiten dat het bedrijf nv Varteks Trading een ambachtelijke bedrijvigheid is:

- Globaal zijn de activiteiten van de exploitant in 3 categorieën onder te verdelen, met name: droogkuis, wasserij en strijken. De omzet voor de droogkuis betrof 32% van de totale jaaromzet voor 2010, voor de wasserij slechts 14% en voor het strijken maar liefst 54% van de totale jaaromzet. Het strijken gebeurt via een centrale milieuvergunningsplichtige stoomketel. Strijken is een prototype van een manuele en ambachtelijke activiteit.
- De gebruikte machines van de exploitant hebben een ambachtelijke omvang in vergelijking met hun industriële tegenhangers in industriële wasserijen. Het gezamenlijk vermogen van de was-, droogkuis- en strijkinstallaties bij de exploitant (154,18 kW) betreft nog niet de helft van het vermogen van een gemiddelde vrachtwagen. Concreet betekent dit in voorliggend dossier voor de droogkuis een vermogen van 47 kW, voor de wasserij een vermogen van 91,95 kW en voor de strijktactiviteiten een vermogen van 15,23 kW.
- De inrichting is globaal slechts in de tweede klasse ingedeeld en het totale te vergunnen vermogen is relatief bescheiden ten opzichte van het vermogen van een industriële wasserij. De activiteiten van de nv Varteks Trading zijn overduidelijk verschillend van die van een industriële wasserij, zowel wat de capaciteit van de toestellen als het volume van de verwerkte was zelf betreft. De aanwezigheid van machines verhindert de classificatie niet als ambachtelijk bedrijf (cfr. Omzendbrief 8 juli 1997); het ambachtelijk karakter mag niet gelijkgesteld worden met een situatie waarin machines ontbreken, wat onrealistisch zou zijn. Ambachtelijke machines zijn, omwille van hun professionele karakter, allicht groter en meer gecompliceerd dan deze in een doorsnee huishouden, maar zijn niet vergelijkbaar met industriële machines. Deze industriële machines zijn in regel veel groter en complexer en bezitten een groter vermogen. Bij ambachtelijke machines is het aspect handenarbeid verder nog steeds zeer belangrijk terwijl bij industriële machines geprobeerd wordt om de menselijke tussenkomsten tot een minimum te beperken wat impliceert dat manuele handelingen daar uitgesloten of geminimaliseerd worden.

- De capaciteit van de wasserij-afdeling van de nv Varteks Trading bedraagt bvb. 622 stuks per dag en 4.358 stuks per week, terwijl in een industriële wasserij de capaciteit ca. 90.000 stuks per week bedraagt.
- De droog-, was- en strijkdienst van de nv Varteks Trading is een werkplaats voor ambachtelijke bedrijvigheid en geen industriële activiteit. Om dit te staven wordt gewezen op de verschillende handelingen:
 - Droogkuis bij de nv Varteks Trading
 - Na het ontvangen wordt elk kledingstuk individueel nagekeken op vlekken en behandeld door een arbeid(st)er. De behandeling houdt het manueel inwrijven en losmaken van vlekken in met een borstel en indien nodig met lichte stoom. Dit proces is 100% handmatig en derhalve ambachtelijk.
 - Na het eerste nazicht wordt de kledij door de arbeid(st)ers in de machine gestoken. Dit proces gebeurt niet automatisch en ook hier is een manuele tussenkomst noodzakelijk. De gebruikte droogkuis toestellen zijn weliswaar groter in omvang dan de standaard huishoudelijke wastoestellen, maar dit is te wijten aan de nageschakelde techniek (cfr. de toepasselijke BBT) om emissies in de omgeving te vermijden.
 - Na het wassen worden de stukken opnieuw één voor één gecontroleerd op eventueel achtergebleven vlekken. Uiteraard vereist deze stap tussenkomst van arbeid(st)ers en gebeurt elke handeling manueel, wat het ambachtelijk karakter benadrukt.
 - Na de laatste controle worden de textielstukken opnieuw manueel gesorteerd en niet via een automatisch sorteersysteem, zoals het geval is in industriële wasserijen.
 - De kledingstukken worden verder manueel afgewerkt, nl. het strijken van onder meer bloezen, hemden, vesten, dassen en broeken, het persen van broeken op een eenvoudige broekenpers, het (bij)strijken van gordijnen met eenvoudige strijkijzers en het persen van gordijnen met een houten, authentieke, ambachtelijke pers.
 - Tot slot worden de stukken één voor één aan een laatste visuele controle onderworpen en individueel verpakt door een arbeid(st)er.
 - Te vermelden is dat het bij een industriële wasserij normaliter ontbreekt aan een droogkuisafdeling.
 - Wasserij bij de nv Varteks Trading
 - Bij het binnenkomen van de was wordt deze bij de nv Varteks Trading door één werknemer gemerkt en gesorteerd. Bij een industriële wasserij wordt de binnenkomende was gedeponneerd op een lopende band en wordt deze door verschillende mensen (door 8 of meer

werknemers) gemerkt en gesorteerd. Verder loopt het vuile wasgoed in een industriële wasserij via een hangend transportsysteem (was in zakken) door de verschillende afdelingen. Een dergelijk transportsysteem bestaat niet bij de vestiging van de nv Varteks Trading omwille van het feit dat het volume aan wasgoed niet groot genoeg is opdat een dergelijk systeem nuttig of noodzakelijk zou zijn.

- Bij de nv Varteks Trading wordt het vuil wasgoed handmatig in de machine gestoken, terwijl er bij deze stap in een industriële wasserij geen persoon aan te pas komt. In een industriële wasserij wordt al het vuile linnen reeds na het merken in een hangend transportsysteem opgeslagen; deze 'hangende zakken' met vuil linnen rollen vervolgens tot boven de wastunnel en worden dan automatisch boven de machine geledigd. Het verschil in volume tussen beide machines is opmerkelijk en staat toe het ambachtelijk karakter van de nv Varteks Trading te beoordelen: daar waar de nv Varteks Trading 4 wasmachines gebruikt die in totaal 150 kg was per uur kunnen verwerken, hebben de zgn. wastunnels in een industriële wasserij een capaciteit van ongeveer het tienvoudige van de ambachtelijke machine. Het vermogen van de 4 wasmachines bij de nv Varteks Trading bedraagt ongeveer 7,5 kW (en nog 2 wasmachines voor 'delicate wasjes' van elk 0,75 kW); bij een industriële wasserij hebben de wastunnels een vermogen van ca. 102 kW per tunnel.
- Strijken bij de nv Varteks Trading
 - Hoewel bij de nv Varteks Trading ook gewerkt wordt met een mangel voor het strijken van platte stukken, moeten de stukken nog stuk voor stuk manueel worden ingegeven. In een industriële wasserij gebeurt de ingave automatisch door een zgn. insteekmachine waardoor handenarbeid overbodig is geworden.
 - Na het strijken met behulp van een mangel moeten de platte stukken handmatig door de arbeid(st)er opgeplooid worden. Bij de nv Varteks Trading komt dit neer op ongeveer 180 stuks per uur met 4 personen (= totaal mangelstrijk). In een industriële wasserij zit er in de mangel een automatische vouwmaschine zodat de lakens er in geplooid pakketten uitrollen en handwerk overbodig is (totale capaciteit van een industriële mangel: ca. 900 stuks/uur).
 - Bij de nv Varteks Trading worden bij het manueel persen van hemden op een hemdenpop ongeveer 25 stuks per uur verwerkt; daarna moeten de hemden nog manueel bijgestreken worden (o.m. col en manchetten). Bij een industriële wasserij verwerken de automatische strijktunnels ongeveer 1.500 stuks per uur of ongeveer 60 maal zoveel; ook wordt verder gebruikt gemaakt van het automatisch

transportsysteem.

- De stoom nodig voor het strijkproces wordt bij de nv Varteks Trading gegenereerd door een stoomketel met een volume van 200 liter (1.226 kW_{th}). Bij een industriële wasserij bedragen de volumes van de stoomketels ca. 5x zo veel.
- Na het strijken gebeurt de eindsortering manueel en dit per klant (terug samenstellen van het waspakket). In een industriële wasserij gebeurt de sortering automatisch per klant.
- Overige
 - De nv Varteks Trading beschikt over een kleinschalige hersteldienst voor de kledij van klanten; deze hersteldienst is maximum door één werknemer bemand en ook niet continu. Bij een industriële hersteldienst wordt de werkkledij systematisch hersteld door een team van werknemers.
 - Industriële wasserijen beschikken veelal over een eigen afvalwaterzuiveringsinstallatie voor de behandeling van het bedrijfsafvalwater; bij de nv Varteks Trading is dit niet vereist omwille van de aard en de hoeveelheid bedrijfsafvalwater en wordt het afgevoerd naar een RZWI van Aquafin.

Concluderend kan gesteld dat, alle bovenstaande elementen in aanmerking genomen, de milieuvergunningsplichtige activiteiten van de nv Varteks Trading en evenals de daarmee verbonden activiteiten ambachtelijk zijn".

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

4. De tussenkomende partij werpt op dat de verzoeker zijn belang bij het voorliggende annulatieberoep niet aantoont. Zij zet in dat verband uiteen dat het feit dat de verzoeker een omwonende is van de inrichting niet volstaat om dat belang te staven, dat de verzoeker niet nader verduidelijkt waaruit de hinder door de inrichting zou bestaan, dat de andere omwonenden blijkbaar geen hinder ondervinden van de inrichting en dat uit het bestreden besluit en het advies van de provinciale milieudeskundige van 18 januari 2012 blijkt dat er geen sprake is van overlast of hinder.

Beoordeling

5. "De inrichtingen die hinderlijk worden geacht voor de mens en het leefmilieu worden in drie klassen ingedeeld, afhankelijk van de aard en de belangrijkheid van de daaraan verbonden milieueffecten" (artikel 3, eerste lid, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna : milieuvergunningsdecreet)). De bestreden vergunning heeft betrekking op de exploitatie van inrichtingen, ingedeeld in klasse 3 en in klasse 2.

De verzoeker woont vlak naast de inrichting. Er wordt aangenomen dat iemand die onmiddellijk naast een door de Vlaamse regering in uitvoering van het milieuvergunningsdecreet als hinderlijk gekwalificeerde inrichting woont, over het vereiste belang beschikt om een voor die inrichting verleende vergunning met een annulatieberoep te bestrijden.

De tussenkomende partij staft haar exceptie met twee citaten uit de motivering van de bestreden beslissing. In de eerste plaats is het beroep gericht tegen de beoordeling die in de bestreden beslissing werd gemaakt, waardoor de ontvankelijkheid van het beroep in dat opzicht samenhangt met de gegrondheid ervan. In de bestreden beslissing wordt daarenboven slechts gesteld dat de hinder beneden een aanvaardbaar niveau kan blijven, zij maakt geen gewag van het feit dat er geen enkele hinder zou kunnen zijn.

De exceptie wordt bijgevolg verworpen.

V. Onderzoek van het enig middel

Standpunt van de partijen

6. In een enig middel voert de verzoeker de schending aan van artikel 5.1.0 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

(hierna : inrichtingsbesluit) en van de voorwaarden van het Bijzonder Plan van Aanleg (hierna : BPA) "Den Beernaert-Puyenbeke" van 7 juni 1993.

Hij zet uiteen dat volgens het bestreden besluit in grote mate handenarbeid wordt verricht in de betrokken inrichting, met name het sorteren van te wassen en gewassen goed, bevoorraden en legen van wasmachines, plooiën, strijken en verzenden van wasgoed en droogkuiswerkzaamheden, terwijl volgens de website van het bedrijf het machinepark van de tussenkomende partij uiterst modern en weinig arbeidsintensief is en bestaat uit een volledig vernieuwde wasserij-installatie met computergestuurde was- en droogkuismachines en doseerapparatuur. De verzoeker stelt zich dan ook de vraag of de werkzaamheden van het personeel zoals beschreven in het bestreden besluit daadwerkelijk worden uitgevoerd en meent dat met deze gegevens op voormelde website, die uitgaan van de tussenkomende partij zelf, wel degelijk rekening moet worden gehouden in het bestreden besluit. De verzoeker besluit dat de betrokken inrichting geen ambachtelijk bedrijf is en derhalve niet beantwoordt aan de voorwaarden van het BPA "Den Beernaert-Puyenbeke".

7. De verwerende partij antwoordt dat het bestreden besluit op uitvoerige en correcte wijze motiveert dat de betrokken inrichting een werkplaats van ambachtelijke aard is, bestaanbaar is met de planologische bestemming en verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving.

Wat het begrip "ambachtelijk bedrijf" betreft, zet de verwerende partij uiteen dat hiervan geen eenduidige definitie voorhanden is, dat overeenkomstig de omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen dit begrip in de gebruikelijke betekenis moet worden uitgelegd, met name een bedrijf waar handwerk primeert, wat evenwel het gebruik van machines niet uitsluit en dat dergelijke beoordeling "naar recht en redelijkheid" van de vergunningverlenende overheid geschiedt. De verwerende partij voert aan dat blijkens de omzetcijfers de strijkactiviteiten, een manuele en ambachtelijke activiteit bij uitstek, 54 % van de

totale jaaromzet van de betrokken inrichting bedragen, dat anno 2012 geen enkele ambachtelijke activiteit puur manueel is, dat het totale vermogen van de aanwezige machines nog niet de helft bedraagt van dat van een gemiddelde vrachtwagen, dat bij het gebruik van die machines manuele menselijke tussenkomsten essentieel zijn en de capaciteit gering is, dit in tegenstelling tot industriële wasserijen, dat het verschil tussen de betrokken inrichting en een industriële wasserij erg duidelijk blijkt uit de door de exploitant bij het dossier gevoegde vergelijkende fotoreportage en dat de verscheidene manuele droogkuis-, was- en strijkprocessen uitgebreid worden toegelicht in het bestreden besluit. Wat de vermeldingen en de foto's op de website van de exploitant betreffen, stelt zij vooreerst dat deze niet juridisch relevant zijn voor de beoordeling van een milieuvergunningaanvraag en daarnaast dat deze bevestigen dat op het bedrijf in grote mate handenarbeid wordt verricht.

8. De tussenkomende partij stelt dat de betrokken inrichting een ambachtelijk bedrijf is, met name een bedrijf waar handwerk primeert, maar het gebruik van machines niet is uitgesloten. Zij merkt op dat precies die stukken naar de wasserij worden gebracht die een bijzondere manuele verzorging vereisen, onder meer omwille van de textuur of het model ervan of de aard van de vlek, dat het feit dat 50 mensen worden tewerkgesteld het ambachtelijk karakter niet ontnemt, doch integendeel de noodzaak van een manuele behandeling bevestigt en dat ook de milieudeskundige in zijn advies de betrokken inrichting uitdrukkelijk als een ambachtelijk bedrijf beschouwt.

Subsidiair voert zij aan dat bij de beoordeling of een inrichting al dan niet als kleinbedrijf kan worden beschouwd, ook rekening kan worden gehouden met de oppervlakte, de omzet, het aantal personeelsleden en de aard van de ongemakken van en door de inrichting. Zij meent dat anno 2012 geen redelijke discussie kan bestaan dat de betrokken inrichting een ambachtelijk karakter heeft en, subsidiar, een kleinbedrijf is.

Voorts zet zij uiteen dat "bedrijven" en zelfs "hinderlijke bedrijven" zijn toegelaten in het gebied, aangezien "in het BPA (...) een uitzondering wordt gemaakt voor 'bestaande hinderlijke bedrijven' op minder dan 30 meter achter de voorbouwlijn (...) die 'mogen behouden worden' mits naleving van strengere voorwaarden om milieu en lawaaihinder te minimaliseren" en dat in het woongebied ambacht en kleinbedrijf kunnen worden toegelaten voor zover ze om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd en verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving.

Zij voegt daaraan toe dat de grootte van een bedrijf, het aantal werknemers, noch de omzet relevant zijn om het ambachtelijk karakter te beoordelen, dat een verwijzing naar economische wetgeving niet ter zake doet en dat vermeldingen op haar website juridisch niet relevant zijn.

9. In haar laatste memorie laat de tussenkommende partij nog gelden dat de handmatige bediening van een machine relevant is als accessorium van de machine, aangezien de machine, haar kenmerken en haar bediening één geheel vormen, dat luidens het arrest van de Raad van State nr. 212.812 het voorwerp van de vergunning, met name de machines en hun kenmerken inzonderheid het vergunde vermogen, relevant is voor de beoordeling van het ambachtelijk karakter, dat de overheid te dezen de begrippen "groot- en kleinschalig" correct en aangepast aan de tijdsgeest heeft ingevuld en dat men zich niet kan beperken tot de redenering dat een activiteit ambachtelijk is omdat ze niet industrieel is en omgekeerd. Wat betreft het voor de beoordeling van het ambachtelijk karakter dienstige criterium van de aard van de activiteit en de wijze waarop de bedrijvigheid wordt uitgeoefend, voert zij aan dat dit criterium niet zinvol kan worden ingevuld indien handenarbeid niet als beoordelingscriterium in aanmerking kan worden genomen. Wat de "aard van de activiteit" betreft, stelt zij dat "uiteraard een denkbeeldige evolutielijn (bestaat) tussen ambachtelijke en industriële ondernemingen met allerlei gradaties of maw een 'denkbeeldige rangschikking' en ergens (...) het onderscheid tussen beide (ligt)" en dat de "vaststelling" dat geen enkele wasserij nog als ambachtelijk kan worden

beschouwd een inhoudelijke appreciatie zou betekenen. Voorts betoogt zij dat er geen sprake is van tegenstrijdige criteria in het bestreden besluit, aangezien schaalvergroting het karakter kan wijzigen van ambachtelijk naar industrieel, dat "ambachtelijk" ook veelzijdig en flexibel betekent, terwijl industriële wasserijen als gevolg van specialisatie meestal geen droogkuis hebben en dat het bestreden besluit terecht het ambachtelijk karakter weerhoudt bij het begrip "werkplaats" en bij de indeling "ambachtelijk en kleinbedrijf" uit het inrichtingsbesluit. De tussenkomenende partij waarschuwt voor een redenering bij deductie, waarbij geen zinnig criterium voor de beoordeling van het ambachtelijk karakter meer zou overblijven indien noch het criterium van de handenarbeid, noch dat van de kleinschaligheid, noch dat van de mechanisatie- en automatisatiegraad en noch dat van de bedrijfsorganisatie ter zake zou mogen worden gehanteerd. In subsidiaire orde wijst zij er nog op dat het bestreden besluit, zelfs indien enkel het criterium van de aard van de activiteiten en de wijze waarop de bedrijvigheid wordt uitgeoefend in aanmerking zou kunnen worden genomen om het ambachtelijk karakter te beoordelen, in elk geval afdoende gemotiveerd is.

Beoordeling

10. De Raad van State dient terdege rekening te houden met de snelle evolutie in de behandelings- en productieprocessen, zodat, zelfs al zouden bepaalde activiteiten omwille van de voortschrijdende automatisering niet meer uitsluitend door mensenhanden verricht worden, doch in belangrijke mate door machines, de activiteiten die in het verleden probleemloos werden beschouwd als zijnde ambachtelijk, hierdoor niet hun ambachtelijk karakter verliezen.

Het industriële karakter van een activiteit onderscheidt zich van het ambachtelijke voornamelijk door de combinatie van het fabrieksmatige en de grootschaligheid, waarbij in grote mate het produceren, dit is het voortbrengen van nieuwe producten, zelf de aard van de activiteit bepaalt.

Een textielreinigingsbedrijf brengt geen nieuwe producten voort omdat de hoofdzakelijke activiteit bestaat uit het reinigen van gebruikt textiel, het opnieuw gebruiksklaar maken en het teruggeven aan de consument.

Indien deze specifieke activiteit gevoerd wordt door een kleine of middelgrote onderneming, wat wijst op kleinschaligheid, kan aan deze activiteit overeenkomstig de spraakgebruikelijke betekenis een ambachtelijk karakter toegekend worden.

De bestreden beslissing verwijst onder meer naar de omzet van de tussenkomende partij die bestaat uit 32 % droogkuis, 14 % wasserij en 54 % strijken. Zij stelt dat strijken "een prototype (is) van een manuele en ambachtelijke activiteit", terwijl het gezamenlijk vermogen van de was-, droogkuis- en strijkinstallaties 154,18 kW bedraagt en zulks, zoals in de bestreden beslissing wordt gesteld, nog niet de helft is van het vermogen van een gemiddelde vrachtwagen.

Een voltijds equivalent van ongeveer 65 werknemers zou volgens de bestreden beslissing tewerkgesteld zijn in de werkplaatsen van de tussenkomende partij, waaronder een 50-tal strijksters.

Voorts beschrijft de bestreden beslissing in detail de werkmethodes voor de droogkuis, de wasserij en het strijken bij de tussenkomende partij, vergelijkt zij deze met de methodes in industriële wasserijen en concludeert zij dat zowel de milieuvergunningsplichtige activiteiten als de daarmee verbonden activiteiten ambachtelijk zijn.

De bestreden beslissing verantwoordt aldus thans op afdoende wijze haar besluit om de activiteiten van de tussenkomende partij onder te brengen in activiteiten van een werkplaats van ambachtelijke aard.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwierpt het beroep.

2. De verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van dertien juni tweeduizend dertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Luc Hellin